

ΕΥΡΩΓΚΡΟΥΠ: 'Ωδινεν ὄρος καὶ ἔτεκεν μῦν Ἡ ταφόπλακα στο μέλλον την ΕΕ

Γράφει ο Γαβριήλ Μανωλάτος,
Καθηγητής Διεθνούς Οικονομίας
και Ανάπτυξης

Το Ευρωγκρούπι (οι υπουργοί οικονομικών των 19 χωρών του ευρώ) έβαλε βαριά ταφόπλακα στη συνοχή και το μέλλον της Ευρώπης στη σύνοδό του στις 9 Απριλίου. Δε βρέθηκε κανείς, δεν τόλμησε κανένα κράτος, να εμποδίσει να τεθεί η ταφόπλακα που θα οδηγήσει την Ευρωπαϊκή Ένωση σε αποσύνθεση και σε καταστροφή. Μιλούσαν για «Σχέδιο Μάρσαλ» που θα οδηγούσε την ΕΕ σε ανάκαμψη και ανασυγκρότηση. Κατέληξαν σε πενιχρά δάνεια από τον ΕΜΣ (Ευρωπαϊκός Μηχανισμός Σταθερότητας) και με σχετικά μνη-

μόνια. Πανηγύριζαν πως θα ενισχύσουν τις οικονομίες της ΕΕ με ενάμιση τρις ευρώ και αρκέστηκαν στα 500 περίπου δις και αυτά με ὄρους «νομιμότητας».

Ἡ κατάσταση είναι τόσο σοβαρή που δεν επιτρέπονταν ολιγωρίες ούτε ερασιτεχνισμοί και πολύ περισσότερο δεν χωρούσε αναποφασιστικότητα και μικροψυχία. Χρειαζόταν δράση με αποφασιστικότητα και γενναιότητα. Ἡ παγκόσμια οικονομία καλπάζει προς μία νέα παγκόσμια ύφεση μεγαλύτερη ίσως και από τη Μεγάλη Ύφεση του 2019-2032. Οι συνέπειες και τα αποτελέσματα απρόβλεπτα. Θα πρέπει η ΕΕ και η παγκόσμια κοινότητα να δράσουν άμεσα, με σχέδιο, ενωμένοι και αποφασιστικά.

Είναι ο μόνος τρόπος για να αποφύγουμε μια καθολική κατάρρευση. Τα μέτρα πρόληψης κρίνουν και το ρυθμό αλλά και το μέγεθος εξάπλωσης και γενίκευσης της οικονομικής ύφεσης...

Δυστυχώς οι ηγέτες και τα όργανα της ΕΕ έδειξαν έλλειψη θάρρους και γενναιότητας ενώ περίσσεψε η μικροψυχία και η υστεροβουλία από την ηγετική ομάδα της ΕΕ. Ο Νότος, έδειξε ότι αρκείται να είναι ουραγός κι επαίτης του Βορά. Ούτε η Ιταλία ούτε η Ισπανία έδειξαν θάρρος και γενναιότητα να διεκδικήσουν αυτό για το οποίο η ΕΕ ιδρύθηκε. Τη συνοχή και την αλληλεγγύη των λαών της Ευρώπης. Η Ελλάδα μας, δυστυχώς, όπως πάντα, παρέμεινε με την «ουρά στα

σκέλια».

Οι μεγάλες και υπολογίσιμες χώρες, Γαλλία, Ισπανία και Ιταλία ενώ ξεκίνησαν δυναμικά, μαζί και με άλλα μικρότερα κράτη, διεκδικώντας τη δημιουργία ευρωομολόγου το οποίο θα ήταν ένα εργαλείο αναδιάρθρωσης και «ευρωπαϊκοποίησης» τους χρέους των κρατών μελών της ΕΕ υπαναχώρησαν και δέχθηκαν τελικά, αυτό που θα επιδεινώσει την κατάστασή τους. Αποδέχθηκαν το αντίθετο του ευρωομολόγου. Ούτε καν συμβιβάστηκαν αλλά αποδέχθηκαν τους όρους της Ολλανδίας και της Γερμανίας.

Το Ευρωγκρούπι έθεσε βαριά ταφόπλακα στο μέλλον την ΕΕ και στις ελπίδες των λαών της. 'Ωδινεν ὄρος καὶ ἔτεκεν μῦν.

Μύθοι που καταρρίφθηκαν στην υγειονομική κρίση COVID-19

Γιώργος Πλειός, Καθηγητής στο Τμήμα Επικοινωνίας και ΜΜΕ και Διδάσκων στο Τμήμα Κοινωνιολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Στην κρίση αυτή, όπως συμβαίνει άλλωστε σε κάθε κρίση, αποκαλύφθηκαν μερικά από τα πιο σταθερά, τα πιο βασικά χαρακτηριστικά που διαθέτουν άνθρωποι αλλά και κοινωνικοί οργανισμοί (ιδρύματα, οργανώσεις, φορείς, θεσμοί κ.λπ.). Απαριθμούμε μερικές από αυτές τις «αποκαλύψεις» (όχι δηλαδή πως δεν ήταν γνωστές), που σημαίνουν και την κατάρρευση αντίστοιχων μύθων.

Πριν απ' όλα καταρρίφθηκε ο μύθος ότι οι νεοφιλελεύθεροι είναι αντικρατιστές. Οι νεοφιλελεύθεροι, όπως και οι εκπρόσωποι κάθε άλλης αστικής ιδεολογίας δεν είναι ούτε ούτε κρατιστές ούτε αντικρατιστές. Ἡ μάλλον είναι πότε κρατιστές, πότε αντικρατιστές, ανάλογα τι θέματα θέτει η ημερήσια διάταξη, ανάλογα δηλαδή με το τι συμφέρει τη διατήρηση του καπιταλιστικού τρόπου παραγωγής, όπως εκφράζεται μέσα από τις πιο βολικές λύσεις για τα επικρατούντα τμήματα του κεφαλαίου. Γίνονται αντικρατιστές όταν πρόκειται να εκπονηθεί η δημόσια περιουσία που δημιουργήθηκε με τη φορολογία των εργαζόμενων και γίνονται πάλι κρατιστές όταν μόνο δια του κράτους μπορούν να εξασφαλιστούν χρήματα από τον κρατικό προϋπολογισμό για το συμφέρον των επιχειρήσεων, κι όχι όλων, προκειμένου να μην καταρρεύσουν ως ιδιωτικές. Το θέμα δεν είναι να γίνουν ή να μείνουν δημόσιες, αλλά να μείνουν ή να γίνουν ιδιωτικές. Πάσει θυσία. Για μεγάλα τμήματα σε άλλα μέρη της γης ο μεγαλύτερος εχθρός δεν είναι ο κορονοϊός αλλά η πείνα. Αν εκατομμύρια Ευρωπαίων, Αμερικανών και άλλων κλείνονται στα σπίτια τους για πολλές εβδομάδες επειδή φοβούνται (και ορθώς) τον κορονοϊό, για εκατομμύρια άλλους στην Ινδία, σε άλλες χώρες της Ασίας και της Αφρικής ή της Κεντρικής και Ν. Αμερικής ο μεγαλύτερος εχθρός είναι η πείνα.

Στην Ελλάδα ζήσαμε μια ντροπή που ίσως δεν έζησαν αλλού. Κρατικά όργανα να δίνουν κλή-

σεις των 150€ σε αστέγους γιατί δεν έκαναν πράξη το «μένουμε σπίτι». Πέρα από την ανοησία της, η εν λόγω πράξη (να τιμωρείς επειδή δεν είναι σπίτι αυτός που δεν έχει σπίτι) προδίδει απίστευτων διαστάσεων φθόνο και μοχθηρία, αν δεν υποκρύπτει «τακτοποίηση» λόγω «αρρύθμισης προϊστορίας» του προβλήματος με συγκεκριμένα άτομα στην πόλη.

Οι κακομαθημένοι Έλληνες, οι τεμπέληδες Έλληνες, οι απειθαρχοί Έλληνες ήταν σταθερά το μοτίβο των ανεξάρτητων αλλά και των εξαρτημένων μεταβλητών της εξάρτησης, δηλαδή των δυτικών επικυρίαρχων και των εγχώριων ελίτ που ήταν ή γίνονταν ελίτ εξ αιτίας της οικονομικής και πολιτικής εξάρτησης από κράτη και πολυεθνικές. Κι όμως σε αυτήν την υγειονομική κρίση, χωρίς ιδιαίτερη επιτήρηση, χωρίς καταστολή, οι περισσότεροι συμπολίτες μας έδειξαν εξαιρετική πειθαρχία που ήταν ορατή με γυμνό μάτι, κάτι που απέτρεψε την πρόθεση επιβολής αυστηρότερων μέτρων όταν κάποια στιγμή διαφάνηκε κάτι τέτοιο.

Αν κάποιοι παραβίασαν τα περιοριστικά μέτρα, αυτοί δεν ήταν πολίτες που πατούν στέρεα στη γη, ανεξαρτήτως ιδεολογικών και πολιτικών αντιλήψεων, μορφωτικού επιπέδου και οικονομικής κατάστασης.

Τα παραβίασαν κάποιοι φανατικοί της θρησκείας που αντίθετα προς κάθε επιστημονική μαρτυρία πίστεψαν πως οι ίδιοι δεν θα πάθουν κάτι, θα τους προστατέψει ο θεός, ή θα εξασφαλίσουν θέση στον παράδεισο ή αν ήταν ιεράρχες ένωσαν ότι θα χάσουν τον έλεγχο επί των πιστών.

Οι «τεμπέληδες δημόσιοι υπάλληλοι» είναι ένας ακόμα μύθος που κατέρρευσε. Παρά τα μεγάλα προβλήματα και ελλείψεις που αντιμετωπίζει το ΕΣΥ, το ιατρικό, νοσηλευτικό και άλλο προσωπικό αυτού του συστήματος επέδειξαν θαυμαστές επιδόσεις, εργαζόμενοι μεγάλα χρονικά διαστήματα και σε αρκετές περιπτώσεις χωρίς τα απαραίτητα προστατευτικά μέτρα για τους ίδιους, φτάνοντας ορισμένες φορές στα όρια της αυτοθυσίας.

Οι εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων έδωσαν και δίνουν τη δική τους μάχη να κρατήσουν όρθια εκπαιδευτικά και κοινωνικά (ίσως πολύ σημαντικότερο αυτό) την εκπαίδευση με τη διεξαγωγή των μαθημάτων και άλλων δραστηριοτήτων μέσω διαδικτύου. Και το πέτυχαν. Σε πολλές περιπτώσεις πριν τους δώσει κάποιος κάποια εντολή ή οδηγία, με δική τους πρωτοβουλία. Κάτω από δύσκολες συνθήκες. Δεν είναι αυτονόητο ούτε και υποχρεωτικό να έχουν όλοι οι μαθητές/φοιτητές πρόσβαση στο διαδίκτυο. Πολλοί δεν έχουν διότι κανείς δεν το εξασφάλισε ούτε οι δικές τους δυνατότητες.

Ο μύθος της ισάξιας με τη δημόσια ή και «καλλιτερότερης» ελληνικής ιδιωτικής εκπαίδευσης επίσης προσπαθεί να κρατηθεί στα Τάρταρα γιατί μπορεί και πάει και παρακάτω. Μικρό χρονικό διάστημα χωρίζει την εκπαίδευση «Σκόιλ Ελικίου» από την εξίσωση των κολεγίων που την προσφέρουν με τα δημόσια ΑΕΙ, ή από την ομιλία του αντιπροέδρου της κυβέρνησης που διακήρυττε on camera ότι τα ιδιωτικά κολλέγια είναι καλλίτερα από τα δημόσια πανεπιστήμια.

Ἡ ιδέα πως η ΕΕ δεν είναι απλά ένας χώρος (κερδοσκοπικών) οικονομικών συναλλαγών, όπου οι χώρες (δηλαδή οι κυρίαρχες τάξεις τους) συμπεριφέρονται όπως οι παίκτες του πόκερ, αλλά είναι κάτι πολύ περισσότερο, μια ένωση οικονομικής και κοινωνικής αλληλεγγύης, αξιών και θεσμών κοκ κοκ επίσης τραυματίστηκε βαριά. Τα κλειστά σύνορα μεταξύ τους, η απουσία ιατρικής ή άλλης βοήθειας μεταξύ τους, το κατασχεμένο ιατρικό υλικό στα αεροδρόμια της Γερμανίας ή της Τσεχίας που προερχόταν από την Κίνα, δεν θα ταξιδέψει για τις χώρες προορισμού αλλά θα κρατηθεί για τις ανάγκες των Γερμανών και των Τσέχων αντίστοιχα καθώς και πολλά άλλα, είναι αδιάψευστος μάρτυρας.

Εν κατακλείδι, η υγειονομική κρίση COVID-19 και οι αντιδράσεις των κοινωνιών δείχνουν ότι ένας άλλος κόσμος δεν είναι απλά εφικτός, αλλά αναγκαίος. Το ερώτημα είναι ποια από τις δυνατές απαντήσεις θα δώσουν (οι κοινωνίες).